

OBSAH.

	Strana
Prívet	3
Fonetika	4—18
A. Mluvidlá	4
B. Hlásky	5
I. Samohlásky	6
II. Spoluhlásky	8
III. Hláskové skupiny	15
Melodia	16
Prízvuk	17
Vedľajší prízvuk	17
Vetný prízvuk	18
Fonologia	18—20
Predhistorický systém (sústava) hlások čsl. jazyka	20
Predhistorický vývoj čsl. jazyka	21
Nosovky	21
Jery	23
Vkladné hlásky	24
Praslovanské skupiny <i>ort-, olt-</i>	25
Praslovanské skupiny <i>tort-, tolt- a tert-, tell-</i>	26
Striedanie samohlások	27
Sťahovanie (kontrakcia)	31
Spoluhlásky	33
Vplyv samohlások a <i>j</i> na spoluhlásky	33
1. <i>a)</i> Palatalizácia (mäkčenie) <i>k, g, ch</i> pred samohláskami a dvoj- hláskami	33
1. <i>b)</i> Mäkčenie <i>k, g, ch</i> pred <i>j</i>	34
2. Mäkčenie ostatných spoluhlások	34
Historické zmeny	36
A) Zmeny samohlások	36—45
Prehlásky	36
1. Prehláska <i>a—ě</i>	36
2. Prehláska <i>o—ě, e</i>	38

	Strana:
3. Prehláska <i>u-iu-i</i>	39
4. Zmeny pri <i>é a ie</i> . Strata jotácie a úženie	40
5. Zmeny pri <i>ó, ú a ý</i> . Rozširovanie	41
a) <i>ó-uo-ů</i>	41
b) <i>ú-au-ou</i>	42
c) <i>ý-ej-aj</i>	43
d) Splynutie <i>y s i a ý s í</i>	43
6. Slabičné alebo slabikotvorné <i>r a l, ř a í</i>	44
B) Zmeny spoluhlások	45—48
1. Zmena <i>g v h</i>	45
2. Zmena <i>r a ř</i>	45
3. <i>l, ľ</i>	46
4. <i>t, ď, ň</i>	46
5. Mäkkosť ostatných spoluhlások	47
Kombinatorné zmeny spoluhlások	47
a) Asimilácia čiže spodoba	47
b) Disimilácia čiže rozlíšenie	48
c) Metatéza čiže prešmyknutie	48
C) <i>Prízvuk</i>	48
D) <i>Kvantita</i>	49
Tvaroslovie.	50
A) <i>Skloňovanie</i>	50—89
Skloňovanie podstatných mien	52
Kmene	52
Skloňovanie <i>o-kmeňov</i>	53
1. Tvrdé <i>o</i> -kmene mužské.	53
2. Mäkké čiže <i>jo</i> -kmene mužské	58
3. Mäkké stiahnuté.	61
4. Tvrdé <i>o</i> -kmene stredné	62
5. Mäkké čiže <i>jo</i> -kmene stredné	63
6. Mäkké stiahnuté (<i>bo</i> -kmene)	63
Skloňovanie <i>a-kmeňov</i>	64
1. Tvrdé <i>a</i> -kmene	64
2. Mäkké (čiže <i>ia</i> -kmene)	65
3. Mäkké stiahnuté ženské	87
Ostatné samohláskové kmene	68
<i>i</i> -kmene	68
<i>u</i> -kmene	70
Dlhé <i>ú</i> -kmene (alebo <i>v</i> -kmene)	71

	Strana
Spoluhláskové kmene	72
<i>n</i> -kmene	72
<i>s</i> -kmene	73
<i>t</i> -kmene	74
<i>r</i> -kmene	75
Skloňovanie prídavných mien	76
1. Menné skloňovanie adjektív	76
Prisvojovacie prídavné mená	76
2. Složené skloňovanie adjektív	79
Zámená	80
Skloňovanie zámen bezrodých	80
Rodové zámená	82
Složené skloňovanie zámen	88
Skloňovanie čísloviek	88
Časovanie	89—128
Rozdelenie slovíes podľa infinitívneho kmeňa	90
Tvorenie slovesných tvarov	91
Prítomný čas	91
Imperatív	92
Aorist	93
Imperfektum	93
Prechodníky	94
Príčastia	95
Infinitív	95
Supínium	95
Podstatné meno slovesné	96
Opísané (perifrastické) tvary slovesné	96
Časovanie slovíes podľa tried	97
A) <i>Príznakové (tematické) čiže samohláskové slovesá</i>	97
I. trieda	97
II. trieda	107
III. trieda	109
IV. trieda	114
V. trieda	116
VI. trieda	124
B) <i>Bezpríznakové (atematické) čiže spoluhláskové slovesá</i>	126

	Strana
Pomer medzi češtinou a slovenčinou	128
Rozdiely medzi češtinou a slovenčinou	129
Všeobecná časť	133—157
Zmeny jazykové	133
A) Zmeny hlások	133
B) Príčiny jazykových zmien	134
C) Analogia	136
D) Syntaktické zmeny	137
E) Slovníkové zmeny	140
F) Zmeny významu slov	145
a) Príčiny zmien významu	145
1. Jazykové príčiny	146
2. Psychologické príčiny	146
4. Príčiny kultúrno-historické	148
b) Spôsoby zmien významu	148
1. Rozširovanie a úženie významu	148
2. Katachréza	149
3. Zhoršovanie a zlepšovanie (zošľachťovanie) významu	149
4. Ludová etymológia	150
5. Vplyv cudzích slov na zmenu významu domácich slov	150
Nárečie (dialekt)	151
Spisovný jazyk	155
Miesto nášho jazyka medzi jazykmi	157—212
Rôznosť jazykov	157
Indoeurópske jazyky	158
Baltoslovanská skupina	160
Praslovanský jazyk	160
Slovanské jazyky	163
Znaky slovanských jazykov	164
A) Starosloviensky jazyk	164
B) Ostatné slovanské jazyky	166
Slovanské písmo	170
Hlaholská a cyrilská abeceda	171
Ukážka staroslovienskeho textu	172
Cyrilská abeceda dnešných slovanských jazykov	173
Latinská abeceda u Slovanov	175
Ukážky dnešných slovanských textov	175
Československý jazyk a jeho nárečia	178—199
A) Slovenské nárečia	178—191

	Strana
I. Západoslovenské nárečia	178
<i>A) Moravskoslovenské nárečia . . . . .</i>	178
Charakteristika moravskoslovenských nárečí	178
(Mapa československých nárečí)	178
<i>B) Západoslovenské nárečia na Slovensku . . . . .</i>	179
1. Nárečie Moravského dolu	179
Znaky nárečia Moravského dolu	180
2. Nárečia západoslovenského Považia a Ponitria	181
II. Stredoslovenské nárečia	183
Stredoslovenské nárečové skupiny	184
Charakteristika stredoslovenských nárečových skupín	187
III. Východoslovenské nárečia.	189
Skupiny východoslovenských nárečí	190
O pôvode východoslovenských nárečí.	191
<i>B) České nárečia . . . . .</i>	191—199
Delenie českých nárečí	192
1. Stredočeské nárečie	192
2. Severovýchodné nárečie	194
3. Juhozápadočeské nárečia	195
4. Českomoravské nárečie	196
5. Hanácke nárečia.	197
6. Lašské nárečia	198
Vývoj našich spisovných jazykov	200—212
Starosloviencina	200
Vývoj spisovnej češtiny.	200
Vývoj spisovnej slovenčiny	204
Ukážky starých slovens. textov z XV.-XVII. storočia	206
Pomôcky	214
Register.	217
Obsah.	220
Príloha: Mapa československých nárečí.	